

Stockholms kommun

Rektorn vid Lillholm/Ekholmsskolan

Beslut för grundskola, grundsärskola och fritidshem

efter tillsyn av Lillholm/Ekholmsskolan
i Stockholms kommun

Tillsyn i Lillholm/Ekholmsskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Stockholms kommun under våren 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Lillholm/Ekholmsskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 11 april 2013 och den 12 april 2013.

Fakta om skolan

Lillholm/Ekholmsskolan ligger i kommundelen Skärholmen i Stockholms kommun. Skolenheten omfattar två skolbyggnader i Skärholmen med cirka tio minuters gångväg emellan. Skolan har 625 elever i förskoleklass och årskurs 1-9 med integrerad särskola. Skolan leds av en rektor och fyra biträdande rektorer. Rektorn har det övergripande ansvaret för verksamheten. De biträdande rektorerna ansvarar för att leda det pedagogiska arbetet i sina respektive arbetslag. Två biträdande rektorer ansvarar för arbetslagen i förskoleklasserna och årskurs 1-2 och den särskilda undervisningsgruppen Arken. En biträdande rektor ansvarar för arbetslagen årskurs 3, 5, 7 och 9. En biträdande rektor ansvarar för årskurserna 4 och 6 och 8 samt mottagningsgruppen Lotsen. En av de biträdande rektorerna är därutöver utsedd att vara ställföreträdande rektor.

För förskoleklass och 1-2 finns fyra vertikala arbetslag. Fritidshemsverksamhetens personal är integrerad i varje arbetslag. I varje arbetslag ingår också en specialpedagog. Från och med årskurs 3 är arbetslagen åldershomogena. I verksamheten finns två små undervisningsgrupper. I undervisningsgruppen Lotsen ges nyanlända elever mellan 11 år och 16 år bland annat en introduktion och baskunskaper i svenska, studieteknik och skolrutiner. I den särskilda undervisningsgruppen Arken går elever som enligt rektorns uppgift har svårigheter med socialt samspel. På skolan finns även integrerade grundsärskoleelever.

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Enligt Skolverkets statistik (SIRIS) nådde 71 procent av eleverna kravnivån på samtliga delprov i det nationella ämnesprovet i matematik för årskurs 3 läsåret 2011/2012. Detta resultat ligger något under motsvarande resultat för riket, som uppgick till 72 procent. I ämnesprovet för svenska som andraspråk uppnådde 54 procent av eleverna kravnivån på samtliga delprov samma läsår. Detta resultat ligger över motsvarande resultat för riket som uppgick till 50 procent. Resultatet i det nationella ämnesprovet i svenska går inte att utläsa på grund av för få elever har deltagit. Enligt skolans sammanställning uppnådde mellan 66

och 81 procent av eleverna kunskapskraven i svenska/svenska som andraspråk, matematik, samhällsorienterande ämnen och naturorienterande ämnen i årskurs 3 vårterminen 2012.

Årskurs 6

Enligt SIRIS nådde läsåret 2011/2012 knappt 69 procent av eleverna i årskurs 6 kravnivån på samtliga delprov i det nationella ämnesprovet i matematik. Resultatet ligger under motsvarande resultat för riket som uppgick till 79 procent. I ämnesprovet i engelska uppnådde samma läsår 58 procent av eleverna i årskurs 6 kravnivån i samtliga delprov. Detta resultat ligger under motsvarande resultat för riket som uppgick till 87 procent. Vad gäller ämnesprovet i svenska som andraspråk uppnådde 66 procent av eleverna kravnivån på samtliga delprov. Detta resultat ligger över motsvarande resultat för riket som uppgick till 54 procent. Resultatet i det nationella ämnesprovet i svenska går inte att utläsa på grund av för få elever har deltagit. Enligt skolans sammanställning uppnådde mellan 72 procent och 100 procent av eleverna i årskurs 6 kunskapskraven i de olika ämnena de undervisades i vårterminen 2012.

Årskurs 9

Vad gäller eleverna i årskurs 9 uppnådde enligt SIRIS drygt 46 procent av eleverna målen i samtliga ämnen läsåret 2011/2012. Detta resultat ligger under motsvarande resultat för riket som uppgick till 77 procent. Elevernas genomsnittliga meritvärde samma läsår var 171 poäng. Motsvarande resultat för riket var 211 poäng. Det genomsnittliga meritvärdet har, med undantag för år 2010, sjunkit under de senaste fem åren.

Andelen elever behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram uppgick läsåret 2011/2012 till 57 procent, att jämföra med 88 procent för riket. Andelen behöriga elever till ekonomiprogrammet, humanistiska programmet och samhällsvetenskapsprogrammet var 63 procent. Denna andel ligger under motsvarande andel för riket som uppgick till 85 procent. Andelen elever behöriga till naturvetenskapligt- och tekniskt program uppgick till drygt 55 procent. Denna andel ligger under motsvarande andel för riket som uppgick till drygt 83 procent.

Vad gäller relationen mellan resultat på nationella ämnesprov jämfört med slutbetyg i årskurs 9 finns inga större avvikelser.

Enligt ingivna dokument uppnår grundsärskoleeleverna i stor utsträckning kunskapskraven och uppsatta mål i förhållande till kunskapskraven.

Helhetsbedömning

Vid tillsynen konstaterar Skolinspektionen att skolans kunskapsresultat måste förbättras. Enligt Skolverkets statistik (SIRIS) uppnådde en lägre andel elever kravnivån på samtliga delprov i de nationella ämnesproven i matematik för årskurs 6 än genomsnittet i riket. Drygt hälften av eleverna i årskurs 6 nådde kravnivån på samtliga delprov i det nationella ämnesprovet i engelska. Endast 46 procent av eleverna i årskurs 9 nådde målen i samtliga ämnen läsåret 2011/2012. Det genomsnittliga meritvärdet i årskurs 9 uppgick samma läsår till drygt 171 poäng vilket är lägre än motsvarande resultat för riket som uppgick till 211 poäng. Skolan har många nyanlända elever som trots att skolan har satt in en rad åtgärder inte når kunskapskraven.

Skolinspektionen har under tillsynsbesöket tagit del av olika delar av verksamheten och under verksamhetsbesöken observerades flera välfungerade undervisningsformer där det tydligt märktes att pedagogerna arbetade språkutvecklande. Dock framkommer att elevernas möjligheter att få inflytande över undervisningens utformning och innehåll behöver förbättras, bland annat genom att utformningen av inflytandet anges i planeringen av verksamheten. De individuella utvecklingsplanerna behöver också utvecklas så att de uppfyller skollagens krav. Tillsynen visar också att det på skolan finns flera lärare som inte har utbildning för den undervisning de bedriver. I tillsynen framkommer inte något annat än att fritidsverksamheten är väl fungerande.

Rektorn bedriver ett aktivt kvalitetsarbete. Rektorn uppger att skolan inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet under föregående år har identifierat ett antal utvecklingsområden och vidtagit åtgärder i syfte att förbättra kvaliteten i verksamheten. Till exempel uppger rektorn att en omorganisering har genomförts avseende processen kring särskilt stöd för att på ett mer ändamålsenligt sätt tillgodose varje elevs behov.

Det förebyggande arbetet mot kränkande behandling har under år 2012 utvecklats vid Lillholm/Ekholmsskolan. Bland annat har personal som ingår i skolans likabehandlingsgrupp gått högskolekursen "Värdegrund och likabehandling i teori och praktik". Därutöver har skolans personal fortlöpande varit på föreläsningar samt deltagit i diskussioner om kränkande behandling. Elever uppger emellertid att det förekommer kränkningar i skolan, både av elever och av vuxna, och att lärarna reagerar och agerar olika när de får kännedom om att

kränkningar kan ha skett. Tillsynen visar att personalen, trots utbildningsinsatserna, definierar och tolkar begreppet kränkning olika vilket leder till att de inte har ett gemensamt förhållningssätt när uppgifter om kränkningar kommer till deras kännedom. Dessutom saknar skolan förankrade rutiner för hur och när signaler om kränkande behandling ska anmälas till rektorn. Detta resulterar i att rektorn inte får kännedom om alla och vilka typer av kränkningar som förekommer i skolan och i fritidshemmet.

Skolan har enligt Skolinspektionens bedömning en fungerande organisation för att ge särskilt stöd till elever som är i behov av detta. Skolans åtgärdsprogram behöver dock förbättras så att de uppfyller författningarnas krav. Det har även framkommit att studiehandledning på modersmålet inte ges till samtliga elever som är i behov av det.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stockholms kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 8 augusti 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Se till att eleverna ges ett reellt inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.
- Se till att utformningen av elevernas inflytande anges i planeringen av verksamheten.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Av läroplanen framgår att lärarna har ett utpekat ansvar för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 674) anges att eleverna har rätt till inflytande över undervisningen, skolmiljön och verksamheten i övrigt. Kravet på att eleverna ska stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbild-

ningen innebär att det inte är tillräckligt att eleverna ges möjlighet att ta del i detta arbete utan det krävs ett mer aktivt arbete krävs från skolans sida. Enligt skollagen ska den närmare utformningen av inflytandet anges i samband med planeringen av verksamheten.

I tillsynen framkommer att elevernas möjlighet till inflytande över undervisningen i skolan varierar. Vissa lärare ger i intervju konkreta exempel på hur de anpassat undervisningens innehåll efter elevers önskemål. Exempelvis har eleverna fått arbeta med temat drakar utifrån elevernas önskemål. Andra lärare uppger att de inte är så bra på att ge eleverna möjlighet till inflytande, utan att det är lärarna som bestämmer det mesta gällande undervisningen. Vissa lärare upplever att det är svårt att låta eleverna vara med och bestämma vad de ska lära sig och att det är lättast att ge elever medinflytande avseende arbetssätt eller redovisningssätt. En lärare uppger att eleverna får vara med och utvärdera sina arbetsformer. Elever i årskurs 3 uppger i intervju att de inte får vara med och bestämma vad de ska lära sig. Även eleverna i årskurs 6 uppger att de inte får vara med och bestämma innehållet på lektionerna, men att de ibland får bestämma hur de ska genomföra redovisningar. I Skolinspektionens enkätundersökning som genomfördes under hösten 2012 har knappt 56 procent av lärarna angett att det stämmer ganska dåligt att eleverna är med och planerar hur undervisningen ska genomföras. Bland eleverna i årskurs 9 har totalt 53 procent i Skolinspektionens enkätundersökning svarat att det stämmer ganska dåligt eller att det inte stämmer alls att eleverna på lektionerna är med och bestämmer på vilket sätt de ska arbeta med olika skoluppgifter. I intervjun uppger skolledningen att detta kan bero på att lärarna inte är tillräckligt trygga med den nya läroplanen för grundskolans elever ännu och att de därför gärna själva vill styra undervisningen utifrån denna. Skolledningen menar att de försöker prata med lärarna om detta men att det kan vara ett förbättringsområde.

Av den dokumentation Skolinspektionen tagit del av framgår inte hur utformningen av elevinflytande planeras i verksamheten.

Tillsynen visar sammanfattningsvis att eleverna inte ges ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Utformningen av inflytandet anges inte heller i planeringen av verksamheten. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

4 kap. 9 och 14 §§ skollagen, Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Trygghet och studiero

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Se till att det i skolan och fritidshemmet genomförs åtgärder för att förhindra att elever i skolan och i fritidshemmet utsätts för kränkande behandling.
- Implementera rutinerna för hur signaler om kränkande behandling av elever vid skolan och fritidshemmet ska anmälas till rektorn.

Motivering

Arbetet mot kränkande behandling

I skollagen anges att huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Vidare framgår det att personalen inte får utsätta en elev för kränkande behandling. Huvudmannen ska enligt skollagen se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

I samtliga elevintervjuer framkommer att det finns elever i skolan som utsätts för kränkningar. Rektor och lärare bekräftar i intervjuer att det förekommer kränkningar i skolan. Enligt eleverna kan elever i skolan bli kränkta på grund av personliga egenskaper, funktionsnedsättning eller religion. Lärare i årskurserna 3-5 uppger också i intervju att kränkningar i skolan förekommer och att dessa kan handla om elevers ursprung. I samtliga elevintervjuer uppger elever att vissa lärare inte reagerar eller agerar när elever vänder sig till dem med anledning av att kränkningar förekommit elever emellan. Elever uppger att det förekommer att lärare ignorerar de som säger dumma saker eller ger förslag på vad eleven själv kan göra. Eleverna är i samtliga intervjuer överens om att de kan vända sig till och har förtroende för skolans kuratorer. Rektorn uppger i intervju att hon tror att lärarna har olika sätt att lösa problem med kränkningar.

På Lillholm/Ekholmskolan finns rutiner för rapportering av kränkningar. Rektorn uppger dock i intervju att dessa rutiner inte följs av alla. En lärare i årskurs 3-5 uppger att han ringer hem till eleverna när kränkningar sker, exempelvis när fula ord förekommer. Lärare i årskurs 6-9 uppger att de ingriper så fort kränkningar sker och att det råder nolltolerans mot kränkningar. I Skolinspektionens enkätundersökning bland elever i årskurs 9 anger totalt 66 procent av eleverna att det stämmer helt och hållet eller stämmer ganska bra att man i skolan skulle behöva göra mer för att förhindra kränkningar.

En lärare i de lägre årskurserna uppger att flera av hennes elever känner sig kränkta av vuxna i skolan. I skolans plan mot kränkande behandling anges att elever i en genomförd kartläggning beskrivit tillfällena då de blivit kränkta av personal på skolan. I flera av elevintervjuerna framkommer att det finns vuxna i skolan som kränker elever. I den avslutande intervjun framkommer att rektorn inte har kännedom om dessa kränkningar. Elever upplever bland annat att vissa vuxna kan skrika åt dem utan anledning. Andra exempel på kränkningar som uppges i elevintervjuerna är att vissa lärare skriver upp elevers namn på tavlan om de enligt lärarna misskött sig eller om de inte hunnit göra klart sina uppgifter. Enligt eleverna är det oklart vad det är som leder till att ett namn skrivs upp på tavlan och de ser inget samband mellan detta och de ordningsregler som finns. Flera elever uppger att andra lärare, när elever berättat för dem om vuxenkränkningar, har försvarat sina kollegor.

Anmälan om kränkningar till rektor

Enligt skollagen är lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

Rektorn uppger i intervju att hon inte tror att all personal agerar i enlighet med rutinerna i planen mot kränkande behandling utan att lärarna har olika sätt att lösa problem som uppstår. Enligt rektorn innebär det att lärarna inte dokumenterar och rapporterar om allt som sker. Fritidshemspersonalen uppger i intervju att de försöker lösa problemen på plats när kränkningar uppstår och att de undviker att kontakta rektorn om de då lyckas lösa situationen. Lärare för elever i förskoleklass och årskurs 1-2 uppger att det inte alltid är klart när information ska lämnas över till rektorn. Lärare för årskurs 6-9 uppger i intervju att de följer de rapporteringsrutiner som finns men att deras uppfattning är att detta inte alltid uppskattas av eleverna. Lärare uppger i samma intervju att man kanske inte alltid ska lyssna på vad tonåringar säger eftersom de har en tendens att klaga. Utredningen visar att inte all personal vid skolan och fritidshemmet känner till och följer rutinerna för rapportering om kränkande behandling till rektorn.

Anmälan om kränkningar till huvudman

Rektorn uppger i intervju att hon i liten utsträckning anmäler uppgifter om kränkande behandling till huvudmannen. Emellertid uppger rektorn under det avslutande samtalet att hon samma dag anmält samtliga inestående tillbuds-

rapporter till huvudmannen, något hon inte gjort tidigare. Hon uppger att huvudmannens rutiner om hur uppgifter om kränkande behandling ska anmälas är tydliga. Mot bakgrund av att det finns rutiner och att rektorn vidtagit rättelse avstår Skolinspektionen från ingripande i denna del.

Tillsynen visar att skolan brister i det målinriktade arbetet för att motverka kränkande behandling av elever. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

6 kap. 7-8 och 10 §§ skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Se till att skolan ger studiehundledning på modersmålet till elever som har behov av det.
- Se till att åtgärdsprogrammen så att de anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Studiehundledning

Enligt skolförordningen ska en elev få studiehundledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

Av intervjuer med företrädare för elevhälsan, lärare och elever framkommer att inte alla elever som har behov av särskilt stöd i form av studiehundledning på sitt modersmål får det. Elevhälsan uppger att det finns elever som inte får studiehundledning på modersmålet eftersom studiehundledare på de aktuella språken inte finns att tillgå. Skolans samordnare för studiehundledning och modersmålsundervisning bekräftar att det inte alltid finns studiehundledare att tillgå. Enligt lärare finns det exempelvis barn med behov av studiehundledning på thai som inte får det.

Åtgärdsprogram

Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Skolinspektionen har tagit del av ett antal åtgärdsprogram från Lillholm/Ekholmsskolan som utarbetats under hösten 2012 och våren 2013. Åt-

gårdsprogrammen är av varierande kvalitet. I flera av åtgärdsprogrammen anges tydligt vilka elevens behov är och programmen innehåller konkreta åtgärder som är möjliga att följa upp och utvärdera. Dock saknar vissa ingivna åtgärdsprogram en tydlig beskrivning av elevens behov. Exempelvis innehåller vissa program under rubriken "Elevens behov" enbart en beskrivning av elevens svårigheter. I vissa åtgärdsprogram anges inte hur föreslagna åtgärder ska följas upp och utvärderas.

Sammantaget visar tillsynen att det finns brister avseende skolans arbete med särskilt stöd. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

3 kap. 9 § skollagen och 5 kap. 4 § skolförordningen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Se till att de skriftliga omdömena i de individuella utvecklingsplanerna beskriver elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven.
- Se till att det av de individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Enligt skollagen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Den individuella utvecklingsplanen får även, enligt skollagen, innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

I Skolverkets allmänna råd om utvecklingssamtalet och den skriftliga individuella utvecklingsplanen (SKOLFS 2012:16) anges att den individuella utvecklingsplanen bör utformas så att den underlättar elevens fortsatta lärande och utveckling och ger förutsättningar för kontinuitet i elevens skolgång.

Skolinspektionen har tagit del av skriftliga individuella utvecklingsplaner med omdömen från år 2012 och 2013. Planerna och omdömena varierar i kvalitet. I vissa skriftliga omdömen, exempelvis i bild, samhällskunskap och teknik görs enbart en markering om eleven beräknas nå kunskapskraven i slutet av årskurs 6. Inga kommentarer görs i övrigt. Det saknas alltså tydlig information om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven.

I planerna anges inte heller alltid vilka insatser som skolan ska vidta för eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. Fokus läggs istället på vad eleven ska göra, exempelvis ta ansvar för sina läxor, och inte vilka insatser skolan har planerat att genomföra i förhållande till de nationella kraven för att hjälpa eleven i sin kunskapsutveckling. Vissa planer innehåller skrivelser avseende elevens sociala utveckling med beskrivningar som inte anknyter till läroplansmålen, utan fokuserar på elevens personliga egenskaper t.ex. "glad och sprallig".

Sammanfattningsvis framgår av utredningen att det finns brister i skolans individuella utvecklingsplaner. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

10 kap. 13 § och 11 kap. 16 § skollagen

Ledningsstruktur och organisering av utbildningen

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Ledningsstruktur och organisering av utbildningen.

- Se till att det är tydligt i vilka fall, och till vem, rektor har överlåtit enskilda ledningsuppgifter eller beslutsbefogenheter avseende svenska som andraspråk.

Motivering

I skollagen anges att rektor beslutar om sin enhets inre organisation och fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i skollagen och andra författningar. Enligt skollagen får rektorn uppdra åt annan anställd som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fullgöra enskilda ledningsuppgifter och besluta i ovan nämnda frågor, om inte annat anges.

Under tillsynsbesöket framkommer att rektorn har uppdragit åt flera anställda att fullgöra enskilda ledningsuppgifter och besluta i vissa frågor. Rektorn uppger i intervju att det inte finns någon skriftlig delegation på detta men att det i skolan är tydligt vem som ska göra vad. Som exempel på uppdrag som överlå-

tits till andra anger rektorn att de övergripande specialpedagogerna ansvarar för att skriva åtgärdsprogram. Vidare är det enligt rektorn specialpedagogerna som bedömer om elever ska läsa svenska eller om de behöver läsa svenska som andraspråk. Lärare för årskurs 3-5 uppger dock att de gör en bedömning i arbetslaget om en elev ska läsa svenska eller svenska som andraspråk och uppger att de även för en diskussion med föräldrarna om det. Enligt lärarna är det för dem oklart vem som beslutar om en elev ska läsa enligt kursplanen för svenska eller svenska som andraspråk.

I tillsynen framkommer att det inte är tydligt i vilka fall, och till vem, rektor har överlåtit beslutsbefogenheter avseende svenska som andraspråk. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 10 § skollagen

Personalkompetens

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Personalkompetens.

- Se till att de lärare som används har utbildning för den undervisning de ska bedriva.

Motivering

Utgångspunkten i skollagen är att lärare ska ha utbildning för den undervisning de bedriver. Det innebär att lärarens utbildning måste överensstämja med den skolform, årskurs och de ämnen som läraren undervisar i. Lärare som anställts före den 1 juli 2011 och som saknar lärarlegitimation kan under en övergångsperiod istället ha utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Lärare som inte uppfyller kraven enligt skollagen får undantagsvis bedriva undervisning. Det gäller bland annat om det inte finns personer som uppfyller kraven inom huvudmannens organisation eller om det finns särskilda skäl med hänsyn till eleverna.

Av ingiven personalförteckning framgår att flera lärare har fått sin lärarlegitimation av Skolverket. Fem av dessa lärare undervisar i ämnen och årskurser som inte omfattas av deras lärarlegitimation. Därutöver framgår det av personalförteckningen att flera lärare som är anställda före år 2011 inte har utbildning i den undervisning de i huvudsak bedriver i bland annat hem- och konsumentkunskap, naturorienterande ämnen och samhällsorienterande ämnen.

Sammantaget visar tillsynen att det på Lillholm/Ekholmsskolan finns lärare som saknar utbildning för den undervisning som de ska bedriva. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

2 kap. 13-15, 18-19 §§ skollagen, 2 kap. 3 § 1985 års skollag, 33 § lag om införande av skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Enhetschef

Parisa Maleki
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).